

2018-05-22

Transportstyrelsen
Box 267
781 23 Borlänge
vag@transportstyrelsen.se

Ert dnr: TSV 2018-1154
Handläggare: Helena Leufstadius

Remissvar angående användning av bilbälten och särskilda skyddsanordningar för barn

Svensk Kollektivtrafik är bransch- och intresseorganisation för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna och länstrafikbolagen i Sverige. Årligen görs mer än 1,6 miljarder resor i våra medlemmars trafik, vilket motsvarar 96 % av landets busstrafik och 86 % av landets persontågstrafik.

Kollektivtrafiken som bedrivs av våra medlemmar har kommit långt i arbetet mot fossilfrihet. Den upphandlade busstrafiken drivs i dag till 86 procent av förnybara drivmedel. Spårvagns- och tunnelbanetrafiken drivs helt med el och tågtrafiken drivs nästan helt med el.

Bakgrund

Transportstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att vidta säkerhetshöjande åtgärder för passagerare vid färd i buss. Uppdraget innebär att revidera Transportstyrelsens (TSFS 2014:52) om användning av bilbälten och särskilda skyddsanordningar för barn så att passagerare i buss som enligt 4 kap. 10 a § trafikförordningen (1998:1276) ska använda bilbälte, ska informeras på sätt som innebär information från föraren, ombordpersonal, ledsagare eller den som utsetts till ledare för en grupp om skyldigheten att använda bilbälte i fordonet. I uppdraget ingår också att ta fram en vägledning till föraren, ombordpersonal, ledsagare eller den som utsetts för ledare av en grupp vad avser vilka lämpliga åtgärder som bör vidtas så att passagerare under 15 år använder bilbälte.

Transportstyrelsens förslag innebär att det blir obligatoriskt för föraren, ombordpersonal, ledsagare eller den som utsetts för ledare av en grupp att informera busspassagerare om skyldigheten att använda bilbälte under förutsättning att den buss som används är utrustad med bälten. Förslaget omfattar även allmänna råd till 4 kap. 10 c § trafikförordningen om vilka lämpliga åtgärder som bör vidtas så att passagerare under 15 år använder bilbälte eller annan särskild skyddsanordning. De allmänna råden lämnar olika vägledningar avseende lämpliga åtgärder beroende på om transporter sker med buss i beställningstrafik, linjetrafik eller utförs för egen räkning.

Svensk Kollektivtrafiks ställningstagande

Under den mycket korta handläggningstiden gavs Svensk Kollektivtrafik tillsammans med Sveriges Bussföretag möjlighet till inspel och synpunkter på Transportstyrelsens förslag på föreskriftsändring och konsekvensbeskrivning, vilka till stor del upprepas i detta remissvar.

Transportstyrelsens förslag till föreskrifter och allmänna råd är relativt väl utformat, men vi ser att det finns ytterligare förbättringar för att uppnå en ännu högre trafiksäkerhetshöjande effekt och tydlighet.

Vid linjetrafik på kortare sträckor med lägre hastigheter och täta stopp är det lämpligt att information om skyldigheten att använda bälte får lämnas, förutom med ljudmeddelanden och väl synliga och analoga eller digitala skyltar, eller med den standardiserade bilden med vit symbol mot blå bakgrund, även på andra audiovisuella sätt än med ljudmeddelanden.

För att våra medlemmar tillsammans med bussföretagen ska hinna att programmera in ljudmeddelanden i bussarna **föreslår vi att föreskriften ska börja tillämpas från 1 november 2018.**

Svensk Kollektivtrafik säger nej till Transportstyrelsens förslag att införa krav på bussförare, gruppleddare, ombordpersonal och ledsagare **att de ska informera om skyldigheten att använda bälte i samtliga busstyper i Sverige** under förutsättning att den buss som används är utrustad med bälten. Informationen kan vara förinspelad. För bussar som används i regional trafik och i städernas förortstrafik, där linjerna ofta har många hållplatser, skulle en ständig påminnelse om bälteskrav påverka både trafiksäkerheten och resandets attraktivitet. Däremot kan utropskrav om bältesanvändning fungera vid beställningstrafik och expressbusstrafik, där det redan idag sker i hög utsträckning.

Svensk Kollektivtrafik anser att **den aktuella regleringen går utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering.** I det berörda EU-direktivet föreskrivs att det är "tillräckligt" att ett av de fyra möjliga alternativen används för att informera om bältesanvändning i buss.

Bakgrund till vårt ställningstagande

Svensk Kollektivtrafik och våra medlemmar stödjer regeringens ambitioner att öka säkerheten och uppnå en högre bältesanvändning. De föreslagna föreskrifterna och de allmänna råden kan däremot förbättras ytterligare och därigenom uppnå en högre trafiksäkerhetshöjande effekt.

Vid linjetrafik över kortare sträckor med lägre hastighet och täta stopp är det vår uppfattning att audiovisuell information på annat sätt än med ljudmeddelanden kan ha större effekt på bältesanvändandet. Ett exempel är en resenär som reser i rusningstrafik, 17 km/h, och som tvingas stå åtta hållplatser och samtidigt får höra föraren ropa ut 7 gånger att hen ska ta på sig bältet. Det

SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK

kommer bli en ljudmatta av samma budskap som passagerarna inte kommer ta till sig.

Det är mot den bakgrunden den branschgemensamma rekommendationen i Buss 2014, som gäller bussar i upphandlad linjetrafik, lyder "Buss i linjetrafik ska vara försedd med audiovisuell bilbältespåminnelse. Bilbältespåminnelsen ska vara återkommande." Rekommendationen gäller bussar klass B, II och III tagna i trafik för första gången 1/7 2015 eller senare.

Därför är det värdefullt om det föreskrivs att informationen om bältesanvändning vid linjetrafik i lägre hastighet med många stopp även får lämnas med utnyttjande av andra audiovisuella metoder än med ljud.

Om det är information med ljud utesluter det också en mängd resande. Det kan t ex handla om språk, hörselnedsättning, neuropsykiatrisk funktionsnedsättning eller helt enkelt att personer har en visuell inlärningsstil istället för en auditiv sådan.

Även om det föreskrivs att väl synliga skyltar eller den standardiserade "klisterbältesbilden" ska finnas, förutom att information lämnas med ljud, är det vår uppfattning att en ökad valmöjlighet för bussföretagen hur informationen ska lämnas får positiva effekter. Infotainment bildskärmar blir allt vanligare i bussar med information om kommande hållplatser och annan trafikinformation som meddelas på dessa. Blir det tillåtet att meddela information om bältesanvändning på dessa, utan att ljudmeddelanden också krävs, uppnås en högre trafiksäkerhetshöjande effekt.

Konsekvensutredningen

I avsnitt 1.2 redovisas i sista meningen att alla som är äldre än 3 år som färdas i en buss utrustad med bälten är skyldiga att sätta sig på en sådan plats och använda bältet – om en sådan plats är tillgänglig. Till detta bör läggas att detta inte gäller vid lokala resor i tätbebyggda områden. Vid sådan trafik får passagerare även välja andra platser, t ex stå i bussen.

Enligt vår uppfattning går den nu aktuella regleringen utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering. I det berörda EU-direktivet föreskrivs att det är "tillräckligt" att ett av de fyra möjliga alternativen används för att informera om bältesanvändning i buss. I kap 8 redovisar Transportstyrelsen en annan uppfattning.

SVENSK KOLLEKTIVTRAFIK

Helena Leufstadius, VD